

Konstytucyjny Turniej Sądowy 2019

Kazus Turniejowy

Jarosław D. został skazany przez Sąd Rejonowy we Wrocławiu na karę 1 roku pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych grzywny za umyślne popełnienie przestępstwa firmanctwa, tj. czynu z art. 55 §1 Ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks Karny Skarbowy, polegającego na zatajeniu rzeczywistych rozmiarów prowadzonej działalności gospodarczej, poprzez posłużenie się imieniem i nazwiskiem, nazwą lub firmą innego podmiotu i przez to doprowadzenie do uszczuplenia należnego podatku. Sąd II instancji utrzymał wyrok sądu I instancji.

Sądy orzekające w sprawie wyrokowały w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony na podstawie ustawy z dnia 25 stycznia 2016 r. o szczególnych środkach ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego lub interesu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej przed terroryzmem (dalej: **Ustawa** lub **Załącznik do Kazusu**).

Jarosław D. o zamiarze posłużenia się imieniem i nazwiskiem innego podmiotu, którego skutkiem mogło być zmniejszenie zobowiązania podatkowego, rozmawiał z adwokatem Janem Nowakiem. Rozmowa miała miejsce w siedzibie jego kancelarii adwokackiej, była także kontynuowana telefonicznie. Podczas rozmowy Jarosław D. przedstawił swojemu adwokatowi planowany sposób działania oraz poprosił o ocenę zgodności z prawem takich działań. Adwokat odradził swojemu klientowi podejmowanie podobnych czynności z uwagi na wysokie ryzyko naruszenia art. 55 §1 ustawy Kodeks karny skarbowy. Jarosław D. nie zastosował się do porady swojego adwokata.

Informacje o możliwości popełnienia przestępstwa skarbowego przez Jarosława D. organy ścigania uzyskały poprzez podstuch telefoniczny założony adwokatowi.

Podstuch adwokatowi założono na wniosek prokuratora okręgowego na podstawie art. 3 ust. 1 i 4 w związku z art. 1 ust. 3 Ustawy. Klientem adwokata był bowiem cudzoziemiec David Z., który zwrócił się do adwokata o pomoc prawną w uzyskaniu statusu uchodźcy.

David Z. był studentem, który przez okres 1 roku zamieszkiwał w domu studenckim z osobą podejrzewaną o planowanie dokonania ataku terrorystycznego. Z zarejestrowanych w drodze podstuchu rozmów między studentami wynika, że prezentuje negatywny stosunek do ustroju i władz publicznych w Polsce. Na tej podstawie - zgodnie z art. 2 pkt 3 lit. c Ustawy - David Z. stał się osobą podejrzaną o co najmniej bierne wspieranie osób mających na celu dokonanie ataku terrorystycznego i w związku z tym nadano mu status cudzoziemca podlegającego szczególnej weryfikacji. Sąd, działając na wniosek organu prowadzącego kontrolę, wydał w trybie art. 7 Ustawy zgodę na wykorzystanie materiałów dotyczących Davida Z. w postępowaniu sądowym.

W związku z prowadzeniem przez adwokata doradztwa prawnego w zakresie uzyskania statusu uchodźcy przez Davida Z., adwokatowi nadano status osoby podlegającej szczególnej weryfikacji i zastosowano wobec niego środki, o których mowa w art. 4 ust. 1

pkt. 1 i 2 Ustawy, tj. podsłuch rozmów prowadzonych przy użyciu środków technicznych (telefonu i komputera), a także założono podsłuch i podgląd pomieszczeń kancelarii adwokackiej.

W wyniku stosowania kontroli operacyjnej uzyskano informację o licznych przestępstwach innych niż objęte zarządzeniem kontroli operacyjnej, w tym o prawdopodobieństwie popełnienia przestępstwa przez Jarosława D. Nie wiadomo o ilu i o jakich przestępstwach uzyskano informację, gdyż - na podstawie art. 6 ust. 5 Ustawy - adwokatowi odmówiono dostępu do materiałów zgromadzonych w toku kontroli.

Dowody zebrane przeciwko Jarosławowi D. zostały zgromadzone bezpośrednio po dokonaniu przez niego czynności, o których informował adwokata w rozmowie telefonicznej. Organy ścigania były bowiem wcześniej poinformowane o przygotowaniach do popełnienia przestępstwa finansistwa przez Jarosława D. Zapis jego rozmowy z adwokatem Janem Nowakiem był jednakże dowodem świadczącym o umyślności popełnienia czynu, o którym mowa w art. 55§1 KKS.

Zadanie 1.

Na podstawie stanu faktycznego przedstawionego w Kazusie Turniejowym oraz w oparciu o stworzony na potrzeby Turnieju stan prawny ukształtowany *ustawą z dnia 25 stycznia 2016 r. o szczególnych środkach ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego oraz interesu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej przed terroryzmem*, Drużyna uczestnicząca w Konstytucyjnym Turnieju Sądowym ma zadanie opracowania Skargi Kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Argumentacja Skargi Kasacyjnej powinna odwoływać się do norm i zasad obowiązujących Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., w drodze jej bezpośredniego stosowania.

Zadanie 2.

Na podstawie stanu faktycznego przedstawionego w Kazusie Turniejowym oraz w oparciu o stworzony na potrzeby Turnieju stan prawny ukształtowany *ustawą z dnia 25 stycznia 2016 r. o szczególnych środkach ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego oraz interesu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej przed terroryzmem*, Drużyna uczestnicząca w Konstytucyjnym Turnieju Sądowym ma zadanie opracowania Odpowiedzi na Skargę Kasacyjną do Sądu Najwyższego.

Argumentacja Odpowiedzi na Skargę Kasacyjną powinna odwoływać się do norm i zasad obowiązujących Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., w drodze jej bezpośredniego stosowania.

Ustawa

z dnia 25 stycznia 2016 r.

o szczególnych środkach ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego lub interesu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej przed terroryzmem¹

Art. 1. 1. Przepisy ustawy stosuje się do cudzoziemców:

- 1) którzy złożyli wniosek o nadanie statusu uchodźcy;
- 2) którzy złożyli wniosek o udzielenie ochrony uzupełniającej;
- 3) którzy złożyli wniosek o udzielenie azylu;
- 4) którzy złożyli wniosek o udzielenie ochrony czasowej;
- 5) którym nadano lub odmówiono nadania statusu uchodźcy;
- 6) którym udzielono lub odmówiono udzielenia ochrony uzupełniającej;
- 7) którym udzielono lub odmówiono udzielenia azylu;
- 8) których pozbawiono statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub azylu;
- 9) przesiedlonych lub relokowanych na podstawie przepisów rozdziału 5a ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- zwanych dalej „cudzoziemcami podlegającymi szczególnej weryfikacji”.

2. W odniesieniu do cudzoziemców, którym nadano status uchodźcy, udzielono ochrony uzupełniającej lub udzielono azylu, przepisy ustawy stosuje się przez okres 12 miesięcy od dnia, w którym decyzja w tym przedmiocie stała się ostateczna. Jeżeli jednak cudzoziemiec podlegający szczególnej weryfikacji utracił status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozbawiono go azylu, wówczas przepisy ustawy mają do niego zastosowanie niezależnie od upływu dwunastomiesięcznego terminu.

3. Przepisy ustawy stosuje się również do osób posiadających obywatelstwo polskie, które podejrzewa się, że wspólnie z cudzoziemcami podlegającymi szczególnej weryfikacji mogły dopuścić się czynów opisanych w art. 2 ustawy.

4. Cudzoziemcy, o których mowa w ust. 1, oraz osoby, o których mowa w ust. 3, zwani są dalej „osobami podlegającymi szczególnej weryfikacji”.

Art. 2. Wobec osób podlegających szczególnej weryfikacji możliwe jest stosowanie jednego lub kilku środków zabezpieczających, o których mowa w art. 3 i art. 8 ustawy, o ile zachodzi którakolwiek z poniższych okoliczności:

¹ Załącznik do Kazusu Turniejowego nie jest obowiązującą ustawą i nie stanowi źródła powszechnie obowiązującego w Polsce prawa, lecz jest regulacją fikcyjną zawierającą przepisy opracowane na potrzeby Konstytucyjnego Turnieju Sądowego w 2016 r., wykorzystane na potrzeby Konstytucyjnego Turnieju Sądowego odbywającego się w 2018 r. jako hipotetyczny stan prawny.

- 1) istnieje konieczność zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, związanych z działaniami opisanymi w punktach 2) i 3);
- 2) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba podlegająca szczególnej weryfikacji popełniła zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości w rozumieniu prawa międzynarodowego, lub jest winna działań sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych, określonymi w Preambule Karty Narodów Zjednoczonych;
- 3) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba podlegająca szczególnej weryfikacji:
 - a) dokonała, usiłowała dokonać lub ułatwiła dokonanie aktu terrorystycznego;
 - b) kontrolowała lub uczestniczyła, bezpośrednio lub pośrednio, w organizacjach lub podmiotach dokonujących lub mających na celu dokonanie aktu terrorystycznego;
 - c) wspierała, w sposób czynny lub bierny, podmioty lub osoby dokonujące lub mające na celu dokonanie aktu terrorystycznego, a w szczególności uczestniczyła w werbowaniu członków grup terrorystycznych, zaopatrywaniu terrorystów w broń, finansowała organizacje lub podmioty dokonujące akty terrorystyczne, zapewniała schronienie terrorystom.

Art. 3. 1. Na pisemny wniosek komendanta wojewódzkiego Policji, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratora okręgowego lub Szefa Urzędu do spraw Cudzoziemców, sąd okręgowy może, w drodze postanowienia zarządzić kontrolę operacyjną wobec osoby podlegającej szczególnej weryfikacji.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę składającego wniosek organu.

4. W przypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa, organ, o którym mowa w ust. 1, może zarządzić kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie do właściwego miejscowo sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie. W razie nieudzielenia przez sąd zgody w terminie 30 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, organ zarządzający wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz dokonuje komisyjnego zniszczenia materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.

5. W przypadku, gdy organem zarządzającym kontrolę lub składającym wniosek, o którym mowa w ust. 1, jest prokurator okręgowy, Komendant Główny Straży Granicznej lub Szef Urzędu do spraw Cudzoziemców, zleca on podjęcie konkretnych czynności właściwym jednostkom Policji lub Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

6. W przypadku potrzeby zarządzenia kontroli operacyjnej wobec osoby podejrzanej, podejrzanego lub oskarżonego, we wniosku o zarządzenie kontroli operacyjnej zamieszcza się informację o toczącym się wobec tej osoby postępowaniu w danej sprawie.

Art. 4. 1. Kontrola operacyjna prowadzona jest niejawnie i polega na:

- 1) podsłuchu rozmów prowadzonych przy użyciu środków technicznych;
- 2) podsłuchu i podglądzie pomieszczeń i osób poza miejscami publicznymi;
- 3) kontroli treści korespondencji;
- 4) nadzorze elektronicznym osób, miejsc i przedmiotów oraz środków transportu;
- 5) kontroli zawartości przesyłek.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane przy użyciu środków technicznych niezbędnych do realizacji celów kontroli operacyjnej.

Art. 5. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 3 ust. 1, o zarządzenie przez sąd okręgowy kontroli operacyjnej powinien zawierać w szczególności:

- 1) numer sprawy;
- 2) podstawę prawną wniosku i stosowania środka zabezpieczającego;
- 3) opis okoliczności związanych z potrzebą stosowania środka zabezpieczającego;
- 4) dane osoby lub inne dane, pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie kontrola operacyjna, ze wskazaniem miejsca lub sposobu jej stosowania;
- 5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej.

2. Kontrolę operacyjną zarządza się postanowieniem na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd okręgowy może, na pisemny wniosek organu wskazanego w ust. 1, wydać postanowienie o przedłużeniu kontroli operacyjnej, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny tej kontroli. W szczególnych wypadkach uzasadnionych wyjątkowymi okolicznościami, sąd okręgowy może wydać postanowienie o kontroli operacyjnej przez czas oznaczony, nie dłuższy jednak niż łącznie 24 miesiące, również po upływie okresów, o których mowa powyżej.

3. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 2, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wniosek, w szczególności zgromadzonymi podczas stosowania kontroli operacyjnej zarządzonej w tej sprawie.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 1 i ust. 2, sąd okręgowy rozpoznaje jednoosobowo. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i przedstawiciel organu wnioskującego o zarządzenie kontroli operacyjnej.

5. Podmioty wykonujące działalność telekomunikacyjną oraz podmioty świadczące usługi pocztowe są obowiązane do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie kontroli operacyjnej na podstawie niniejszej ustawy.

6. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzenia, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.

Art. 6. 1. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego organ prowadzący kontrolę przekazuje właściwemu prokuratorowi wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej.

2. W przypadku uzyskania dowodów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie umieszczenia wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, albo w sprawie wydalenia cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, organ prowadzący kontrolę przekazuje organowi właściwemu dla prowadzenia tych postępowań niezbędne materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej.

3. Organy, o których mowa w ust. 1 i 2, podejmują decyzję o zakresie i sposobie wykorzystania przekazanych materiałów.

4. Jeżeli w wyniku stosowania kontroli operacyjnej uzyskano dowód popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego innego niż objęte zarządzeniem kontroli operacyjnej, albo popełnionego przez inną osobę, o zgodzie na jego wykorzystanie w postępowaniu karnym orzeka postanowieniem sąd, który zarządził kontrolę operacyjną albo wyraził na nią zgodę w trybie określonym w art. 5 ust. 2 ustawy, na wniosek podmiotów wskazanych w art. 3 ust. 1 ustawy. Sąd wydaje postanowienie w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

5. Osobie, wobec której kontrola operacyjna była stosowana, nie udostępnia się materiałów zgromadzonych podczas trwania tej kontroli.

6. Zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub dowodów mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego albo postępowania, o którym mowa w ust. 2, podlegają niezwłocznemu, komisyjnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ, który wnioskował o zarządzenie kontroli operacyjnej. Jednakże z ważnych powodów, dla zabezpieczenia ważnego interesu publicznego lub w celu ochrony bezpieczeństwa państwa, właściwy organ może postanowić o przetwarzaniu danych zebranych w toku kontroli operacyjnej przez okres nie dłuższy jednak niż 24 miesiące od dnia wydania takiego postanowienia. Termin ten nie może być przedłużony. 7. Na postanowienia sądu w przedmiocie kontroli operacyjnej, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy oraz art. 6 ust. 4 ustawy przysługuje zażalenie organowi, który złożył wniosek o wydanie tego postanowienia. 8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw łączności, określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów, oraz wzory stosowanych druków i rejestrów. 9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych przedstawia corocznie Sejmowi i Senatowi informację o działalności określonej w niniejszej ustawie. Informacja powinna być przedstawiona Sejmowi i Senatowi do dnia 30 czerwca roku następnego po roku nią objętym.

Art. 7. 1. W przypadku, gdy zachodzi przypuszczenie, że materiały, o których mowa w art. 4 ustawy:

1) zawierają informacje, o których mowa w art. 178, art. 178a lub art. 180 ³ Kodeksu postępowania karnego,

2) mogą zawierać informacje stanowiące tajemnice związane z wykonywaniem zawodu lub funkcji, o których mowa w art. 180 ² Kodeksu postępowania karnego, - organ prowadzący kontrolę niezwłocznie po otrzymaniu materiałów albo niezwłocznie po ujawnieniu okoliczności, o których mowa powyżej, kieruje je do sądu, który zarządził kontrolę operacyjną albo wyraził na nią zgodę, wraz z wnioskiem o wyrażenie zgody na ich wykorzystanie w postępowaniu karnym albo wydanie zarządzenia o ich niezwłocznym, komisyjnym i protokolarnym zniszczeniu.

2. Sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu dopuszczalności wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wyłącznie wtedy, gdy zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia umyślnego przestępstwa związanego z terroryzmem, a okoliczność ta nie może być ustalona na podstawie innego dowodu, albo zarządza ich zniszczenie, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez organ prowadzący kontrolę.

3. Sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu dopuszczalności wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, mogących zawierać informacje stanowiące tajemnice związane z wykonywaniem zawodu lub funkcji, o których mowa w art. 180 ² Kodeksu postępowania karnego, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność ta nie może być ustalona na podstawie innego dowodu, albo zarządza ich zniszczenie, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez organ prowadzący kontrolę.

4. Na postanowienie sądu w przedmiocie stwierdzenia dopuszczalności wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów, o których mowa w ust. 1, organowi prowadzącemu kontrolę przysługuje zażalenie.

5. Do wszelkich postępowań sądowych prowadzonych na podstawie niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Art. 8. W przypadkach, o których mowa w art. 2, w odniesieniu do osób podlegających szczególnej weryfikacji, Policja ma prawo stosować wszelkie środki oraz przetwarzać wszelkie dane, o których mowa w art. 14, 15, 16, 18c, 19b, 20, 20c i 20d ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia i obowiązuje do dnia 31 grudnia 2019 roku.